

ובהרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן האור החיים הק' זיע"א

תורת חיים

נושא תורני מרתק לאור דברי האור החיים

בתחילת הפרשה מזכיר רבנו את מאמר חז"ל (בבא מציעא מב, א): "אין בְּרָכָה שׁוֹרָה לֹא בְּדָבָר הַסְּפוּר וְלֹא בְּדָבָר הַמְּנוּי", וראוי לדעת כי אין זו רק המלצה בגדר 'עצמה טובה קא משמע לך', כי אם הלכה פסוקה, וכפי שיבואר.

כך מובא בסוגיית הגמרא (ב"מ שם): "ההולך למוד את גורנו, אומר: 'יהי רצון מלפניך ה' אלקינו שתשלח ברכה במעשה ידינו'. התחיל למוד, אומר: 'ברוך השולח ברכה בכרי הזה'. מדד ואחר כך בירך - הרי זה תפילת שוא, לפי שאין הברכה מצויה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד, ולא בדבר המנוי, אלא בדבר הסמוי מן העין". וכך אכן פסק המחבר להלכה (או"ח רל, ב), כי במידה וכבר מדד - אין לברך, מטעם זה שאין הברכה יכולה כבר לשרות בכרי באופן זה.

את הפסוק (איכה ג, נא): "עֵינַי עוֹלָלָה לִנְפֹשִׁי מִכָּל בְּנוֹת עֵינַי" פירשו בתוספות רי"ד וזו לשונם: "עֵינַי הֵעֵלָה לְעַצְמוֹ בְּעֵין רְעָה יוֹתֵר מִכָּל בְּנוֹת עֵינַי, שֶׁאֵין בְּעַצְמִי שְׂמֵתִי בִּי עֵין רְעָה מְרֻב טוֹבָה שֶׁהֵייתִי רֹאֵה לְעַצְמִי יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהֵכִינִסוּ בִּי עֵין רְעָה כֹּל בְּנוֹת עֵינַי וְעֵין רַע שְׂבִי שֶׁלֹּטָה בִּי וְלִקְיָתִי וְחִסְרָתִי כֹּל אוֹתָהּ הַטּוֹבָה". לשון זו מבטאת את ההשקפה הנכונה על ענין זה, כי לא זו בלבד שאין לאדם להחציץ ולהתפאר בהצלחתו בפני אחרים, מפני עינם הרעה, אלא אף ידיעתו שלו עצמו יש בה כדי לפגוע ולהרע לו. בזהר הקדוש מובא (ח"א סד, ב) כי נדרש להזהר שלא לחשוף יותר מדי אף כשמדובר בתוכניות עתידיות של האדם, וזהירות יתירה נדרשת במידה וזקוק אדם לישועה הכרוכה בנס ומופת מעל לדרך הטבע, לכל יספר אודות ציפיותיו ותוכניותיו לאחרים (ראה דברי תורה להגה"ק ממונקאטש זי"ע מהדורה ב אות נג).

שולחן שבת עם האור החיים

'אתה לוקח חצי כדור כשעה לפני השינה' הרוקח עקב אחר הנהגותיו של שרגא, מוודא שההוראות ברורות לו, 'ואת החצי השני ממש לפני שאתה נשכב לישון'.

הכדור המופלא, אשר ייעודו הרשמי היה לגאול את שרגא מנדודי השינה התוקפים אותו חדשים לבקרים, או ללילות - תלוי בעיני המתבונן, מלא את תפקידו נאמנה. בכל אופן ככל שנגע הדבר לתופעות לוואי שכיחות יותר ופחות, נדירות ומוזרות ככל שיהיו.

שרגא עבר על דף ההוראות, בוחן את רשימת תופעות הלוואי האפשריות ומסמן במוחו 'וי' אחד אחר השני. ירידה בתיאבון? יש. כאבי ראש? בהחלט. פגיעה בחושי הטעם והריח? מדויק בעליל. מכאן הוא עבר לתופעות הפחות שכיחות. נפחות בבוהן רגל שמאל? קיימת ומוחשית. תחושת בערה בגבות? אכן כן. גרדת נוראה בתנוך האוזן? אין ספק.

ומה לגבי תופעות נדירות עד כמעט בלתי קיימות? אובדן זיכרון והזיות טורדניות? פריחה במעלה החוטם; קוצר ראייה ואישונים מורחבים ועוד כהנה וכהנה, הכל חי וקיים, ניתן למישוש ומוכר עד כאב.

אה, רק תופעה אחת לא קיבלה ביטוי של ממש. ישנוניות. נדודי השינה רק הלכו והחריפו, שיבשו את סדר יומו ואיימו להוציא את שלוות רוחו מאיזון ולדרדר אותו לתהום עמוק ואפל, ובעיקר מסוחרר ומטושטש, של עייפות מצטברת.

אם רק היתה גם השינה מצטברת, אולי זה עוד היה מתאזן איכשהו, אך לא. העייפות הולכת ונערמת לכדי הר אימתני, רכס ארוך של לילות נטולי שינה וימים אפלוליים, ולעומתה השינה רק מצטמקת והולכת, כמעט ונעלמת מעבר לאופק.

עיגולים שחורים עיטרו את עיניו, מעניקים להם פן אומנותי, פיהוקי נשזרו בין שברי המשפטים שהצליח להוציא מפיו במשך היום, חשבונות ברמה גבוה יותר מאחד פלוס אחד הפכו לאתגר בלתי עביר מבחינתו וכל שיחה שחרגה מגבולות 'מה נשמע, קר היום' הוסיפה שכבה עבה וסמיכה לדוך המכסה את עיניו ממילא.

הרעיון הבא, אותו לחש מאן דהוא בשטיבלך באוזנו לאחר סדרת פיהוקים שאיימו לבלוע את איש שיהו בצהרי יום בהיר, היתה תרכובת בלתי נהירה של רכיבים טבעיים שכללו הכל, החל בסממני הקטורת ועד שבבי סקויה ננסית, אותם יש להריח וללעוס לסירוגין.

לאחר שגם פתרון אוילי זה לא הביא לתוצאה המיוחלת, פנה שרגא למרפאים אלטרנטיביים למיניהם, שרלטנים בגרוש שהפעילו עליו קסמים ובעיקר הילכו עליו אימים עם דקירות ומחטים.

כשכל זה לא עזר, ניאות שרגא לנסות את הפתרון הישן והטוב, המוכר ביותר.

'מה?!' ידידיה החברותא היה המום, 'לא ניסית לספור כבשים?'

באתו לילה החל התהליך, באופן מסודר ושיטתי בדיוק כמו ששרגא יודע לעשות.

זו לא היתה סתם ספירת כבשים בנאלית, רגילה להחריד וחסרת כל ייחודיות וחן. בעיני רוחו ראה דיר, בעצם -

חוזה עם כמה וכמה דירים, ולצידם רועי צאן בעלי מגבעת רחבת תיתורה שמוטה ברישול על צידו השמאלי של הראש, שפמפם דליל מעטר את פניהם ובידיהם חליל רועים ישן, קלוף קמעה.

הוא שמע את הגעיות, חש את הצמר מלטף אותו, האזין לזנבות הקש הנרמסות תחת הפרסות הדקיקות ונדחף בין מאות הכבשים המנסות לפרוץ את דרכן, לשעוט את המרחבים שבחוץ ואל האחו המוריק והמבלבל.

'רגע!' קרא להם בחיבה, 'הרפו נא מן המרוצה החפוזה והפראית והניחו לי רק למנות אתכם, לעמוד על מספרכם, ואחר כך - מבטיח אני, אניח לכם ליהנות מכרי הדשא הירקרקים וללחוך עשב כאוות נפשכם'.

'מָה...?' השיב לו העדר, נועץ בו עיניים עגולות ותמות. 'נו נו' הגיב בשמץ חיוך, 'שתיקה כהודאה'.

הוא סידר אותם בשורה אחת ארוכה, מוקפדת, והחל את הספירה. אחד, ועוד אחד, עשר, עשרים, שלושים ושתיים. רגע, התבלבלתי. בעצם עשרים ועשר, או שלא?

מפה לשם, שבע בבוקר ושרגע פותח את העיניים, משפשף אותן במרץ ולא רק בשביל למחות את שיירי קורי השינה. הוא רצה להיות בטוח, צבט את עצמו כדי לשלול היתכנות שהוא הוזה. 'באמת ישנתי?' שאל את עצמו רטורית, מאושר מעצם האפשרות, 'נרדמתי?!'

'אבל רגע!' האכזבה הכתה בו באחת, באופן ברוטלי וחסר רחמים, 'לא ברור לי כמה כבשים היו שם. נרדמתי לפני סוף הספירה'.

מאוכזב צעד לכולל, פנה אל החברותא ושיתף אותה בנעשה.

'הכבשים אינם, ולא תוכל לעולם לספור אותם' נתן בו ידידיה מבט השמור לסיטואציות מסוג מאד מסוים, 'משום שהכל היה חלום, אשליה, תוצר של שינה איכותית. מאד איכותית'.

אשליה של עשרות שנים

דוד המלך עליו השלום מציין עובדה יבשה, אך עם זאת בעלת משמעות רבה ככל שמקדישים לה מחשבה (תהלים צ, א): "מִי שֶׁנִּזְנְתִּינִי בְּהֵם שְׂבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגֹבַרְתִּי שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרִהָבִם עָמַל וְאָזֶן כִּי גֹ חַיִּשׁ וְנֶעְפָּה".

במילים פשוטות - אנו חיים בסוג של אשליה מתמשכת, מתוקה או קודרת - תלוי בנסיבות החיים ובמסלול אותו קבעו לכל אחד משמים, והיא מסתיימת אוטוטו, בעוד כמה עשורים. שבעים שנה, מקסימום שמונים ובמקרים נדירים מעט יותר מכך, והכל מתפוגג.

נו? אז מה הבעיה? הבה נתייחס לכך מנקודת המבט הראויה, נבוז לאותה תופעה מדומה המכונה 'חיים' ונשכח שהיא בכלל קיימת.

המעשה הבא המובא בחז"ל (תענית כג, ב) מאיר את הדברים באור שונה בתכלית, מצביע על העובדה שזה לא כל כך פשוט.

חוני המעגל, התנא הקדוש המוכר יותר בשל הסיפור שהקנה לו את שמו - מעשה העווגה והגשמים, ישב וניתח לעצמו את לשון הכתוב (תהלים קכו, א): "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב ה' אֶת שְׂבִיבַת צִיּוֹן הֵינִינוּ כְּחֻלְמִים".

ספיר ויהלום

פניני מוסר ויראת שמים בפרשה

המשפטים וערכו סיעור מוחות אימתני ומתמשך, אך לשווא. כולם הרימו ידיים. כולם, מלבדו. הוא החליט לשלוף את נשק יום הדין.

'אדוני השופט' הדברים יצאו מפיו נחרצים, בוטחים, 'נכון שלא שילמתי מס. אמת הדבר שהרווחתי מיליונים ולא חגנתי את קופת המדינה אף לא בפרוטה. לא אכחד ולא אנסה להכחיש כי התעשרתי על חשבון הקופה הציבורית, הכל אמת ויציב'.

השופט מתבונן בו, תוהה לגבי המשך דבריו ולאן הוא חותר, והוא ממשיך.

'אבל הנה, אדון כהן המתגורר דלת מולי' הוא ממשיך בטון בוטח, 'הוא הרי משלם מיסים כנדרש ובאופן כללי מתייחס לחוק בכבוד הראוי ומקפיד על קלה כבחמורה'.

השופט מקמט את מצחו, מנסה לפענח את המתחולל מולו, וכל מה שיוצא לו מהפה זה: 'נו? עם סימן שאלה מהדהד, מתרה.

'הו' סיים הנאשם בארשת ניצחון, 'הנה הבאתי למדינה משהו שמשלם מיסים במקומי. כעת אני יכול ללכת הביתה? עוד רגע אני מחמיץ את ארוחת הערב...'

יש ספק להיכן יישלח נאשם שכזה, לנוכח 'טענות צודקות' מעין אלו?

אולם לא כך הדבר בכל הנוגע ליחס של הקדוש ברוך הוא כלפינו, הן בנוגע לפרט והן בנוגע לכלל ובעיקר לשילוב שביניהם. כאן פני הדברים שונים, ונקודת המוצא היא, כלשון קדשו של רבנו האור החיים: **"כִּי בָּנֵי יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ זֶה לְזֶה, וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה לְהַתְקִים בְּכָל־לֵוִי יִשְׂרָאֵל, כֹּל אֶחָד יַעֲשֶׂה הַיְכָלֶת שְׁבִידוֹ וְיִזְכּוּ זֶה לְזֶה."**

אולם חשוב ואף חובה להבהיר ולחדד נקודה אחת קריטית.

אכן נמצאנו למדים כי הערבות ההדדית, השותפות המיוחדת לה שייך כל יהודי ואשר יוצרת את המכלול השלם הזה, היא המאפשרת לנו להיחשב כביכול קיימנו את כל מצות התורה. הגם שאין אנו יכולים לעשות זאת בפועל.

אמנם, עלינו לדעת כי כל זה במידה ואכן נעשה הדבר מחוסר ברירה ובשל העובדה הפשוטה שאין בידינו לקיים הכל. אולם אוי לנו אם נתייחס לדברים, חלילה וחס, באותה דרך אדישה ומזלזלת בה התייחס לכך הנאשם במשל הנזכר.

נכון שאין בידינו לקיים את כל התורה כולה, אמת שהתורה ניתנה לנו - לבני ישראל, כיחידה אחת כוללת אשר על קיומה מופקדים חלקי העם השונים. אולם שאיפתנו, כמיהתנו ומטרנתנו הינם לזכות לקיים יחד את כל התורה כולה, ולא חלילה להשתמט במשיכת כתף ולקפוץ על המציאה, לשמוח כביכול ב'פטור' שניתן לנו.

אדרבה, נשמח בחלקנו הפרטי בתורה הקדושה, נעשה הכל כדי להשלימו על הצד הטוב ביותר ונפשנו תתמלא כיסופים להשלמת תרי"ג המצוות על ידי כל אחד ואחד מאיתנו בפרט, ועל ידי עם ישראל בכלל.

ידוע מאמר הזהר הקדוש (ויקרא עג"א) כי "קודשא בריך הוא, אורייתא וישראל - חד", ומובא בשם הקדמונים כי לא קיימת כלל אפשרות שישלים האדם את עצמו ואת בנין קומתו הרוחנית אם לא שיקיים את כל המצוות כולן, ורק במידה וזוכה להתעלות לדרגה זו של קיום כלל מצוות התורה נחשב הוא 'אדם השלם'.

כפי שסיכם זאת השל"ה הקדוש וזו לשונו (תורה שבכתב - הקדמה): **"הכלל העולה, אין האדם שלם אלא כשהשלים כל התרי"ג, וכשחסר האדם ולא קיים כל התרי"ג, אז הוא פגום, לפי שיעור חסרונו כן שיעור הפגיונות שפגם בבשמתו"**.

בהמשך דבריו עומד השל"ה על נקודה תמוהה בענין זה, ומוכיח כי כלל אין היתכנות שיקיים כל אדם מישראל את כלל מצוות התורה. אם כן, תמה השל"ה - כיצד ייתכן לומר שאין אדם נחשב 'שלם' עד שיקיים את כל תרי"ג המצוות, הלא אין כלל אפשרות כזו?!

יישוב לתמיהה זו מצאנו בדברי האור החיים הקדוש בפרשתנו, אשר בדבריו על הפסוק (לס, לב): **"וַיִּתְּן לָךְ עֲבֹדַת מִשְׁפַּח אֱהֱל מוֹעֵד וַיַּעֲשֶׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בְּן עֶשְׂרִים עֶמֶד אִף הוּא עַל תְּמִיּהָה זֹו, וְזוֹ לִשְׁוֹן קִדְשׁוֹ: "עוֹד נִרְאֶה כִּי כָּאֵן עֲשֶׂה הַכְּתוּב מִחִבְרַת הַכְּלָלֹת בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה [היינו שחיבר את כל הפרטים יחד ועשאם כלל אחד לענין קיום מצוות התורה (ראה אוה"ח המבואר מדור מאורי אור)]: **"וְהִרְאָה כִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ זֶה לְזֶה, וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה לְהַתְקִים בְּכָל־לֵוִי יִשְׂרָאֵל, כֹּל אֶחָד יַעֲשֶׂה הַיְכָלֶת שְׁבִידוֹ וְיִזְכּוּ זֶה לְזֶה."****

"וְאֵלֵי כִּי לְזֶה רָמַז בְּאֶמְרוֹ (ויקרא יט, יח): "וְאֶהְבֶּתְ לְרַעֲךָ כְּמוֹדִי", פְּרוּשׁ, לְצַד שֶׁהוּא כְּמוֹתְךָ כִּי בְּשִׁלּוּמוֹ יֵיטִיב לְךָ וּבְאֶמְצָעוֹתַי אֶתְּהַ מְשִׁלִּים שְׁלֹמוֹתְךָ, וְאִם כֵּן אֵינִי אַחֵר, אֲלֵא אֶתְּהַ עֲצֻמְךָ וְכֹאחֵד מִחֻלְקֶיךָ."

"וְכֹהּ מְצָאנוּ נַחַת רִיחַ, כִּי ה' צִוָּה תְּרִי"ג מִצְוֹת, וּמִן הַנִּמְנָע שִׁמְצָא אָדָם אֶחָד שִׁיְשֵׁנוּ בְּקִיּוּם כָּלָם. וְזֶה לְךָ הָאוֹת - כֹּהֵן וְלוֹי וְיִשְׂרָאֵל וְנָשִׁים, יֵשׁ מִצְוֹת עֲשֶׂה בְּכֹהֲנִים שְׁאִין מְצִיאוֹת לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹתָם, וְיֵשׁ מִצְוֹת לְיִשְׂרָאֵל שְׁאִינָם בְּכֹהֲנִים, וְכֵן בְּלוֹיִם, וְכֵן בְּנָשִׁים, וְנִמָּה מְצִיאוֹת יֵשׁ לְיַחֲדִי לְקִיּוּמָם הַשְּׁלִים תִּקּוֹן לְרַמְזָה" אֵיבְרִיו וְשִׁס"ה גִּידִיו אֲשֶׁר יְכֻנּוּ לָהֶם."

"אֲלֵא וְדַאי שִׁתְּתַקֵּים הַתּוֹרָה בְּמִחְבְּרַת הַכְּלָלֹת וְיִזְכּוּ זֶה מְזֶה, וְהוּא מֵה שְׁאֶמְרוּ הַכְּתוּב כָּאֵן: "וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה ה', כִּנְהָ לְכָלֵם יַחַד מְעֲשֶׂה כָּלָם, הִגַּם שְׁמָהֶם הִבִּיאוּ הַנְּדָבָה מֵהֶם עֲשׂוּ מְלֹאכָה, יֹאמֵר עַל כָּל־לֵוִיִּם שְׁעֲשׂוּ הַכֹּל", עַד כֵּאֵן דְּבִרְיוֹ."

הבה נתח את זה לרגע.

אדם חטא בהעלמת מס כבדה. פרוטה לפרוטה הצטברה, מאה שקלים ועוד מאה, והנה כעבור עשור הוא מעד, שגה בחישוב מהלכיו ונתפס על ידי הרשויות. באחת הוא מוצא את עצמו כבול באזיקים, נגרר מביתו אחר כבוד ומושלך לניידת עם אורות כחולים מהבהבים לתדהמת השכנים ולקול בכי בני המשפחה.

מפה לשם התערבו עסקנים, פעילים קהילתיים וקרובי משפחה בעלי קשרים, עירבו את טובי

משמעות הפסוק היא, כי שבעים שנות הגלות שבין חורבן בית המקדש הראשון לבניינו של הבית השני נתפסת כשבעים שנות חלום, חלום בלהות שהתפוגג ברגע בוא הישועה הגדולה בבנין בית שני. על כך ישב חוני ותהה - הייתכן בכלל מצב של חלום מתמשך כל כך? כזה הנמשך שבעים שנה?

חז"ל מספרים לנו את שאירע בהמשך.

באחד הימים פסע חוני במקום כל שהוא, ולאחר דין ודברים מסוים בו מאריכה הגמרא - מספרים חז"ל כי פרש חוני לקרן זוית, הסב לסעוד את ליבו, ונרדם. משמים דאגו לכך שתצמח סביבו כעין שן סלע גבוהה למדי, כזו שהסתירה אותו בעודו ישן, ובאורח פלא נמשכה שנתו שבעים שנה תמימות. כשהתעורר לאחר מכן משנתו הממושכת, נכח לראות כי אכן - הוא ישן במשך שבעים שנה. בכך קיבל תשובה על תמיהתו.

הועיד חוני פעמיו לבית המדרש, שם הצטער להיתקל באתגר לא צפוי - ציבור הלומדים כלל לא האמין לו כי הוא הינו חוני המעגל, מה שהביא לכך שלא היה לו עם מי ללמוד, וצערו היה קשה מנשוא.

חלשה דעתו של חוני, ביקש רחמים כי יילקח מן העולם, ואכן פעלה תפילתו. אודות כך התבטא האמורא רבא בביטוי המבהיל הבא: **"או חברותא - או מיתותא"**.

אז רגע, שנבי.

דוד המלך מציג את העולם כסוג של אשליה, דמיון ותו לא, בהחלט לא משהו שיש לתת לו משקל יתר, ולעומתו חוני המעגל חש תחושת החמצה כה עמוקה, כאב קשה מנשוא, לאחר שהחמיץ את אותם שבעים שנה. אז מה נכון?

פרוזודור - כהונה לטרקלין

דומה שהתשובה לשאלה זו טמונה בדברי רבא בהם חותמת הגמרא את הסיפור המופלא: **"או חברותא - או מיתותא"**, המשפט המבטא יותר מכל את תחושת החמצה אותה חווה חוני המעגל כשהתברר לו כי יקשה עליו מעתה ביותר ללמוד ולעבוד את קונו כראוי.

אכן, במידה ולאדם יש אפשרות לממש את עצמו מבחינה רוחנית ולהגיע להישגים אליהם הוא נדרש להגיע, לתעלות במעלות התורה והעבודה וליישם את שליחותו בעולם, אזי אין ספק שכל רגע בעולם הינו יקר מפז ובעל חשיבות עליונה.

אולם אם מטרת חייו של האדם אינה כזו, אם מגמתו הינה לקנות שבתיה בעולם הזה ולהעמיק בהוויתו הרדודות, לטבוע במדרגת ההנאות השטחיות ולהתייחס לעולם השקר כאל דבר שיש בו ממש, אזי אין ספק שעצם קיומן של שבעים שנה אלו הינו החמצה.

הוא אומר - אם נתייחס לעולם הזה כאל דבר שיש בו ממש, אזי לא יהיה בו ממש, ולהפך - אם נתייחס אליו מנקודת המבט הנכונה כאל מקום המשמש כהכנה לעולם האמת ותו לא, דווקא אז יקבל העולם הזה משמעות אמיתית, פנימית.

"העולם הזה דומה לפרוזודור בפני העולם הבא" קבעו חז"ל (אבות ד, טז), וגם התרו: **"התקן עצמך בפרוזודור כדי שתכנס לטרקלין"**.

דברים מבהילים בענין זה מצאנו בבאורו של רבנו האור החיים הקדוש בפרשתנו, על הפסוק הפותח את הפרשה (לח, כא): **"אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְגוֹ", תוֹךְ שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל דְּיוֹק לִשְׁוֹן הַכְּתוּב: "אֵלֶּה, דוּקָא הֵם וְתוֹ לֵא."**

ואלו דבריו: **"אֶמְרוּ 'אֵלֶּה, לְפִסֵּל כָּל מְנִינִים שְׁבַעֲעוֹלָם. כִּי כָּל מֵה שִׁמְנָה אָדָם מְקַנְיִים הַמְדָמִים - אֵין מְנִינֵי מְנִינֵי".** אכן לצד זאת הוא מבהיר: **"אֲבָל מְנִין זֶה עוֹמֵד לְעוֹלָם, וְהַטַּעַם - לְהִיּוֹת מְנִין הַמִּשְׁכָּן הַמְּפֹאֵל אֲשֶׁר שָׁכַן שָׁם אֱלֹקֵי עוֹלָם ה'."**

קנייני העולם אינם ברי קיום, ומסיבה זו גם לא ניתן למנות אותם או להצביע עליהם כקיימים בעצם. כך גם שנות העולם ומנין השנים, הכל חסר משמעות וקיום לולא שיוצקים בהם את התוכן האמיתי התכליתי הפנימית של הבריאה כולה.

חיים שיש בהם בנתיבי חייו ופועלו של איש האלקים

לצד קדושתו הנשגבה של רבנו וגדלותו העצומה בתורה, עוד נודע בפקחותו הנדירה ובהיותו חכם העדיף מנביא, וכפי שמעיד המעשה הבא.

ערב שבת אחד נקלע לעיר סאלי שבמרוקו, מקום מושבו והנהגתו של רבנו, יהודי אמיד אשר נקלע לאזור בדרכו למסחר ביריד, ותר אחר מקום להתאכסן בו בשבת הקרובה. הוא לא נאלץ לחפש זמן רב, שכן כעבור זמן קצר מצא את ידידו ורעו משכבר הימים - אחד מעשירי הקהילה עמו עמד בעבר כמה וכמה פעמים בקשרי מסחר ואף ידידות שררה ביניהם.

זה האחרון הזמינו בסבר פנים יפות לשבות את שבתו אצלו בבית, העמיד לרשותו את החדר המפואר והמרווח שבביתו ואף נעתר לבקשתו לשמור על צרור כספו הכבד במהלך השבת, לבל יניחו עליו זדים את ידיהם.

דא עקא, חמדת הממון לא פסחה על אותו מארח והפיתוי העצום גבר עליו, עד כדי כך שלא עמד בניסיון ושלח את ידידו בפיקדון, ניכס לעצמו את צרור הכסף.

במוצאי שבת קודש, כשניגש האורח למארחו והודה לו מעומק לב על האירוח הנפלא, הוסיף וביקש כי ישיב לו את צרור כספו, אולם לתדהמת האורח - זה האחרון הכחיש מכל וכל וטען כי לא היו דברים מעולם.

לא נותרה לו כל ברירה, והוא הזמין את המארח לדין תורה אצל רבנו.

רבנו שמע את הטענות, ופנה אל האורח: 'אמור נא, שמא עדים היו לך בשעה שמסרת לידיי את צרור הכסף, אשר נכחו בנעשה ויכולים להעיד על כך?'

'לא ולא' השיב הלה, 'רק שנינו עמדנו - על יד עץ שצמח במקום.'

'גש והבא נא את העץ' פקד עליו רבנו, שיבוא ויעיד לפני בית הדין.'

התובע, יהודי תם וישר אשר אמונת החכמים שבליבו איתנה היתה כברול, לא חשב פעמיים. תיכף יצא לדרכו אל העץ, לזמנו להעיד...

חלפו כמה דקות, והנה אומר רבנו כמו לעצמו: 'ודאי כבר הגיע התובע אל העץ', והתובע מצידו הגיב על אתר: 'לא נראה לי, העץ המדובר רחוק מכאן כברת דרך ארוכה.'

'אהה! נתן בו רבנו עיניים מזרות אימה, 'תן תודה והתוודה כי לקחת את הכסף, שאילולא כן - מנין לך הידיעה אודות מיקום העץ?'

שביבי אור ניצוצות אש שלהבת מבית מדרשו של האור החיים

פגש פעם הגאון ר' אייזיק שר ראש ישיבת סלבודקה זצ"ל את תלמידו, מגיד המישרים ר' שלום שבדרון זצ"ל, בעודו צועד ברחוב עם שני ילדיו. התעניין ר' אייזיק מה מעשיו בשעה זו עם ילדיו ברחוב, ונענה כי הוא בדרכו אל הרופא לנוכח צינון שתקף אותם. 'אז הפרה לוקחת את עגליה אל הרופא?...' אמר, ולא יסף.

היה בכך משום מוסר חודר כליות אודות הכוונה הראויה שיש לאדם לכוון בכל מעשיו, ואף אלה שאינם משייכים במוצהר לקיום התורה והמצוות. הנה לנו, אדם לוקח את בנו אל הרופא, ובכך הוא מקיים חסד עם יהודים - שהם במקרה בניו, בניגוד לבעל חיים גם ונבער שאין לו כל מטרה נעלית יותר מהפעולה הגשמית עצמה.

במשפט אחד מסכם זאת רבנו בפרשה (לט), (א): **"שְׁהִי אֹמְרִים בְּשַׁעַת הַמְּלָאכָה: 'הֲרִי אֲנִי עוֹשִׂים דְּבַר זֶה כְּאִשֶּׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה'."**

בנתיבי החיים פרקי מחשבה ומוסר לאורו הזך של האור החיים

מסופר על האדמו"ר ה'ברכת אברהם' מסלונים זי"ע, אשר גונבה לאוזניו שמועה אודות פרסומה של אחת מחברות המזון בארץ שהודיעה על כך שמוצר מסוים שלה, מוצר מותרות אשר כל כולו תאוה לחך - החל מאותו יום כשר בתכלית ההידור ונמצא תחת השגחה.

הציבור צהל לנוכח הבשורה, ואילו האדמו"ר הצטמרר, הזדעזע. 'ומה עם הרמב"ן?' שאל בכאב, 'וכי את ההכשר שלו יש להם?' כוונתו היתה לדברי הרמב"ן הידועים (ויקרא ט, ב) המזהיר את האדם לבל יהיה נבל ברשות התורה, אלא יקדש עצמו במותר לו ויהיה פרוש מן המותרות.

בני אדם נוטים לחפש את המותר, האפשרי בגבולות ההלכה. אינם מרחיבים את אופקיהם הרוחניים ואין הם מחפשים לעשות רצון קונם בשלימות, באופן שיעלה בקנה אחד עם תכלית מטרתם בעולם.

לא כן עשו בני ישראל במלאכת המשכן, אלא אדרבה הם חיפשו והשתוקקו להוסיף עוד ועוד בקיום רצונו יתברך, עד לשלימות של ממש, ומהם נלמד וכן נעשה, כדברי האור החיים הקדוש בפרשתנו.

"וּתְכַל כָּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֱהֵל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה כֹּן עָשׂוּ" (לט, לב), כתב רבנו: "פרוש, לא הם כלו. שאם היה ה' מצוה עוד בעבודתו יתברך, יעשו בני ישראל בכל אות נפשם, אלא שכלתה המלאכה אשר צוה ה'."

גם אתם זכותם לישועה זכות רבנו האור החיים הקדוש?

כתבו לנו

למייל המערכת m028039999@gmail.com

או לפקס 02-5385689

או בנדירים פלוס - באר ישראל

אור הישועות מכתבי הלומדים

כבוד מערכת "ובחרת בחיים שלום וברכה,

ברצוני לשתף אתכם בסיפור מרגש בזכות לימוד פירוש ה"אור החיים" הקדוש, מתוך תקווה שחיוזק זה יעודד אחרים לקבל על עצמם את הסגולה המיוחדת הזו.

לפני מספר חודשים, יצא לי לקרוא בחוברת אוצר פניני החסידות את המדור שלכם, ושם נתקלתי בסיפור על כוחו של לימוד פירוש ה"אור החיים" הק' על הפרשה. דברי החיוזק הללו נגעו לליבי במיוחד, כיוון שבאותה תקופה הייתי במצב בריאותי מדיאג מאוד. עברתי תקופה לא פשוטה, עם חששות כבדים וחוסר ודאות לגבי מצבי הרפואי.

המילים שקראתי הדהדו בי, והחלטתי בלי נדר לקבל על עצמי ללמוד בכל שבוע את פירוש ה"אור החיים" הקדוש. זה היה במוצאי שבת, וכבר למחרת בבוקר - ביום ראשון - ראיתי בעיתון פרסום על מבצע מיוחד על סדרת ספרי "אור החיים". ראיתי בכך סימן משמיים, וכעבור ימים ספורים רכשתי את הסדרה.

התחלתי ללמוד בהתמדה, משתדל להבין ולהעמיק בדבריו הקדושים של ה"אור החיים" הק'. הרגשתי כיצד הלימוד הזה נותן לי כוחות, מחזק את נפשי, וממלא אותי באמונה וביטחון. כעבור זמן מה, ניגשתי לבדיקת MRI, בדיקה שביצעתי באופן קבוע למעקב רפואי. לא תיארת לי לעצמי שאקבל חדשות כה מפתיעות: הרופאים גילו שיפור משמעותי במצבי - כזה שלא היה כבר תקופה ארוכה!

ההתרגשות הייתה עצומה. אני מאמין בלב שלם שזהו לא מקרה, אלא כוחו העצום של לימוד התורה, וזכותו של ה"אור החיים" הקדוש שעמדה לי.

אני כותב לכם מתוך תחושת הודיה גדולה לה', ומתוך רצון לחזק אחרים שזקוקים לישועה. אין ספק שדברי הצדיקים אמת - לימוד פירוש ה"אור החיים" הקדוש הוא סגולה נפלאה, ואני קורא לכל מי שנמצא במצוקה, גשמית או רוחנית, לאמץ את הלימוד הזה ולראות ישועות.

תודה לכם על פועלכם בזיכוי הרבים, יהי רצון שתמשיכו להפיץ את אורו של ה"אור החיים" הקדוש בקרב עם ישראל.

בברכה ובהערכה,
חיים ל.

מתיבתא אור החיים

זקנינו מו"ר זצ"ל שהפרשת הראשית השאיר ברכה בהשיריים, וכמאמר חז"ל (ב"ר פרשה טז ושמו"ר פרשה לה) שלא הי' העולם כדאי להשתמש בוהב רק למען צורך גבוה כתיב הניף תנופת זהב, שכל זהב שנמצא בעולם הניף על ידי זה, וגבי כסף ונחושת כתיב לשון מרים כנ"ל.

והנה המעיין בדברי החכם ר"י אברבנאל יתיישבו הדברים היטב על נכון, ותתורץ קושיית השפתי צדיק כראוי, וזה לשונו: השאלה הה' במה שנזכר כאן 'כסף פקודי העדה' כמה היה ומה שנעשה ממנו, ולא זכר הכסף שבא בנדבה בתרומת ה' כמה היה ולא ידענו מה נעשה ממנו, ואין לך שתאמר שלא בא בנדבה והתרומה שום כסף ושולכן לא נזכר כאן, כי הנה בפרשת ויקהל נאמר כל מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת ה' הרי שבא כסף בנדבה, וכן כתב רש"י בפרשת כי תשא ששלוש תרומות נזכרו שנים מהם על ידי מנין בקע לגלגלת והג' היא תרומת המשכן ולא היתה יד כולם שוה בה. אלא כל איש מה שנדבו לבו שנאמר כל מרים תרומת כסף ונחשת וישאר אם כן הספק למה לא נזכר כאן כסף הנדבה. ובהמשך הפרשה יישב את הקושיא, וכה כתב: ואמנם הכסף זכר 'כסף פקודי העדה', להגיד כי מכסף הפקודים נעשו אדני הקדש ואדני הפרכת ומהשאר עשה ויום לעמודים וצפה ראשיהם וחשק אותם. ולפי שכל המלאכה הנזכרת למעלה נעשתה מכסף הפקודים ולא מכסף התרומה, כי לא נעשה ממנו דבר מהכלים הנזכרים, לכן לא נזכר כאן. ואין ספק שעשו ממנו כלי השרת כמו שכתב רש"י הנה גם כן לא נזכר כאן כסף התרומה, לפי שלא נעשה ממנו דבר מכלי המשכן, והיתה הכוונה בפקודים האלה להודיע כמה מהזהב והכסף והנחשת נכנס בכלי המשכן אשר זכר, והותרה בזה השאלה הה'.

ושבע מאות וחמשה ושבעים לוי העמודים וצפוי ראשיהם וחשוקיהם, והשאר נתנו באוצר. וכע"ז כתב בפנים יפות בפסוק בפרשת ויקהל שם (לה כד) 'כל מרים תרומת כסף ונחושת' וגו'. הנה לא מצינו בפרשת אלה פקודי שהוצרכו לכסף, דחשב שם כל צרכי המשכן מכסף פקודי העדה, ונראה דהאי כסף נדבה היה צריך לכלי שרת כמו שמצינו בנשיאים שנדבו קערות ומזרקי כסף, והיינו שהקדישו כלים שלימים כמו הנשיאים וכן כלי נחושת להכי חשיב ליה בפני עצמם וכו'. עיין שם.

ובשפתי צדיק (אית ד) כתב על זה: אור החיים הקדוש מביא דעת אבן עזרא שלא היה נדבות כסף רק המחצית השקל, והוא חולק מדכתיב בפרשת ויקהל 'כל מרים תרומת כסף'. אכן באמת פלא אם היה עוד כסף למה לא זכר הכתוב החשבון כמו משקל הזהב והנחושת, ובפרט לפי מה דאיתא במד"ר שחשדו ח"ו למרע"ה עד שנתן החשבון, ואם הי' מעלים חשבון הכסף אשר חוץ השקלים הי' מתחזק החשד, מכל זה נראה שלא הי' שום נדבת כסף חוץ השקלים, ומה שכתוב מרים תרומת כסף יש ליישב מפני שהתנדבו ברצונם להביא עוד כסף, ואף שלא נתקבל מהם, אין הכתוב מקפח שכן ברי' לשבח נדיבתם, ונראה דלשון הרמה דכתיב קאי על כל רכושם שנשאר להם, שעל ידי נדבת לבם נתרומם גם הנשאר להם כמו בתרומה ומעשר שנקרא ראשית, שכן שמעתי מפ"ק

כתב רבינו (שמות לח כח): ואת האלף ושבע וגו'. פירוש הנשארם, ורבותינו ז"ל אמרו (שמו"ר נא) ששכחם וכשזכר אותם אמר ואת האלף וגו' הם ממה שעשה ויום וגו', והנה להסבירם מהחכמים (ראב"ע) כי לא היה כסף בנדבת המשכן זולת מחצית השקל, יתבאר אומרו ואת האלף על זה הדרך לפי שמצינו שצוה ה' בתרומת הכסף מחצית השקל ובכל מלאכת המשכן לא מצינו שצוה ה' מעשה כסף זולת האדנים והוויין וחשוקיהם, וביאר באדנים שצריך ככר לאדן והוויין לא הודיע ה' שיעורין ושיעור חשוקיהן, לזה נתחכם בצלאל וחלק הנשאר מהאדנים ועשאן וויין שהגם שלא צוה ה' שיעורין ממה שנתן שיעור לאדנים השכילו כי הוויין וחשוקיהם יהיו מהנשאר, ולזה אמר ואת האלף וגו' עשה וויין פירוש שחלק הסך לוויין, ואין הכי נמי אם היה נשאר יותר או פחות היה מחלק הנשאר, ואם היה אומר הכתוב ויעש וויין וגו' יהיה נשמע כי נאמר מפי אל עליון שיעור זה ולא כן הוא אלא מכללן של דברים הבין כנזכר, ודעתי אינה כסברא זו כי ודאי כי כסף אחר היה בתרומת המשכן מלבד הבקע לגלגולת כי מקרא מלא דבר הכתוב בויקהל (לה כד) 'כל מרים תרומת כסף ונחושת', ובפסוק זה לא יצדיקו דברי ראב"ע שיישב בפסוק (כה ג) וזאת התרומה, והמשכיל יבין.

וזה לשון האבן עזרא: אמר הגאון, כי לא מצאנו כסף במשכן, כי אם כסף פקודי העדה, אם כן איך כתוב כי הכסף נדבה. והוא השיב, כי כסף אחר היה נדבה לצורך שולחן כסף, כי לא יתכן שלא יהיה שם שולחן לתקן עליו שום דבר, או לתתוך או לרחוץ עליו ולחצוצרות ולמזורקים. וכ"כ בהדר זקנים (לעיל פסוק כה): 'וכסף פקודי העדה', אינו אומר 'כסף התרומה' ולא 'כסף התנופה' כמו שאמר 'ונחושת התנופה', אלא 'כסף פקודי העדה' כסף הרבה התנדבו, אלמא לא לצורך המלאכה אלא מאת ככר למאת אדנים, ואלף

האור החיים הקדוש מציין כי בפרשתנו מוכח שהיה משה נקי כפיים ולא היה חמס בידיו במעשה המשכן. האם תדע מתוך איוו עובדה למד זאת רבנו?

- (א) מכך שסייעו למשה רבנו מן השמים לבנות את המשכן בדרך נס.
- (ב) מהעובדה שזכה משה רבנו להשראת השכינה עליו בתום מלאכת המשכן.
- (ג) שמכך שרואים שניתן למשה הכח לברך את ישראל לאחר שהקים את המשכן.

תשובה מגליון קודם: תשובה ג'

פתרונות יש לשלוח לא יאחר מיום רביעי בשבוע בלבד לכתובת דוא"ל: m028039999@gmail.com או בפקס 02-5385689 או 'נדרים פלוס' - באר ישראל

1. יש לציין כתובת מדויקת וטלפון.
  2. לציין בראש הדף עבור חידון 'ובחרת בחיים' ושם הפרשה.
  3. בני חו"ל מתבקשים לכתוב כתובת (אדרעס) בארץ ישראל למקרה של זכיה, שישלח לשם.
- בין שולחי התשובות תערך הגרלה על סידור מתיבתא (או על ספר אחר הקיים במלאי כפי שיקולי המערכת).

מצא חיים

חידה שבועית בעיין דברי האור החיים

לפתרון החידות יש לעיין בהרחבה באור החיים המבואר ובמדוויי מבית מתיבתא

מהוברים להיום

לשמיעת שיטורים ודרשות

חייגו: 02-803-9999

